

BLÍZKE VZDIALENOSTI

Miroslava Kovač Varga

Preklad zo srbského originálu Bliske Daljine (Nova POETIKA)

Autor: © Miroslava Kovač Varga
Korektúra: Mgr. Lenka Mondočková
Obálka: © Zuzi Maat
Rok vydania: 2020, prvé vydanie

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy nesmie byť reprodukováná, uchovávaná v rešeršných systémoch alebo prenášaná akýmkoľvek spôsobom vrátane elektronického, mechanického, fotografického či iného záznamu bez predchádzajúceho písomného súhlasu autora, respektíve vydavateľa.

ISBN: 978-80-570-2205-3

Vyjadrenie vďaky...

... všetkým vám, ktorí ste tu, pretože viete, kto som ja...

... všetkým vám, ktorí čítate, pretože chcete všetko vedieť...

... všetkým vám, ktorí už nie ste so mnou a mohli ste byť...

Ďakujem tým, ktorí sú zriedkaví a vedeli počuť moje ticho.

Ďakujem tým, ktorí odpúšťajú hriechy a pritom sú im najviac zapríčinené.

Ďakujem tým, ktorí stáli vedľa mňa všetky tieto roky.

Ďakujem aj tým, ktorí sú preč...

... vy viete, kto ste a kde patríte, nájdete sa.

Ďakujem osobám, ktoré milujem nadovšetko a bez ktorých si svoj život nedokážem predstaviť, sú to moji rodičia Samuel a Mária Krnáčovci...

... ľuďom, ktorí sú stále so mnou a stáli pri mne v najťažších okamihoch života, dlhujem im veľkú vďaku a lásku: Gabriela a Štefan Časar, Jasna a Zdenko Dimić...

... mojím vzácnym kamarátom, ktorí sú nimi ozaj v každom zmysle slova: Daniel Lekár, Vlasta Lekár, Jarmila Jovankovič, Tatiana Cakić, Ivana Simeunović...

... osobe, ktorá ma motivovala, aby som vyslovila všetko umlčané a aby som tento príbeh povedala od počiatku až do konca – Stefan Cvetković...

... ľuďom, bez pomoci ktorých by som nebola tam, kde som a nebola tou, ktorou som: Kaja Očkovská, Nikola Poštenjak, Mária Seleštiansky, Milan Hermann a Janko Drobný...

... mojej jedinečnej a špeciálnej kamarátke Belluči Zdenky Belčíkovej...

... kolegyniam a kolegom, ktorí sa v celosti postarali o to, aby som sa na tejto životnej ceste, na ktorej som sa našla, cítila ako doma, hoci už všetci nie sme pokope: Martina Nagyová, Monika Alabanová, Zuzana Lehotská, Martina Oravcová, Marcela Čapeková...

Vy všetci ste časťou tohto jedinečného životného príbehu.

Vám všetkým patrí jedno veľké:

Ďakujem!

„Nič nemôžem urobiť, myslím. Toľko môžem.“

Meša Selimović

Prvá kapitola

27. 01. 2014

Stopy sa odrážali v snehu, ako sa pomaly, krok za krokom, približovala k teraz už jeho večnému domovu. Snehové vločky jemne padali a rosili jej čierne vlasy, zatiaľ čo sa ich pokúšala prikryť šálom. Snažila sa skryť si svoju bledú a unavenú tvár pred okoloidúcimi. Ani sama nevedela, čo cíti, či viac prázdnoty a hnevu alebo smútok a nekonečnú bolesť. Povrchne sa pozrela na oblohu nad sebou, presviedčajúc sa, že neočakáva nič a že viac nemá nádej. Slzy jej stekali po tvári, kým jej milión otázok bez odpovedí zaznievalo v hlave. Prichádzala každý deň. Viackrát, aby sa pokúsila porozprávať sa s ním, ale bez úspechu. Sama pred sebou vyzerala ako prázdna bábka. Ako sa približovala ku krížu s jeho menom, pochytila ju v hrudi neopísateľná bolesť, od ktorej jej zastával dych. Striasla sa.

„Môj život bez teba nie je život a nemá zmysel. Mali sme náš čas, ktorý miestami plynul, zdá sa, bez pokoja. Na pohľad možno nebolo náznaku šťastia, ktoré v našich životoch trvalo iba v určitých momentoch. Stále sme na niečo čakali, stále nás zastavovali iní a stále na nás zabúdali. V tomto životnom kolotoči sme zabúdali predovšetkým sami na seba. Sebastián, prosím ťa o odpustenie, ak som ti kedysi spôsobila bolesť. Hovorím ti to, o čom už roky mlčím a čo som ti doteraz, z nejakého ťažkého dôvodu, nedokázala povedať. Prihováram sa ti, akoby sme sa stretli prvýkrát... Cudzinci, ktorí sa konfrontujú. Sebastián, prečo to vyzerá tak, akoby som ťa vôbec nepoznala? Toľko rokov som si myslela, že ťa poznám. Ruku do ohňa by som za teba dala. Aká irónia! Nevyčítaj mi moju zlosť, moju nenávisť a môj hnev, pretože v tejto chvíli je moja bezmocnosť omnoho väčšia ako čokoľvek, čo som považovala za veľké. Desať necelých rokov, každú noc som ležala vedľa cudzinca, ktorého som tak veľmi milovala. Chcem, aby si mi odpustil to, že ťa obviňujem, a že som v tejto chvíli ovplyvnená horkosťou a strachom. Moja bezmocnosť ma ovláda a nemôžem si pomôcť. V skutočnosti mi nikto nemôže pomôcť. Koľko času potrebuje človek, aby to prekonal? Mesiace, roky, desaťročia alebo večnosť? Zdá sa mi teraz, že to všetko plynulo mimo nás. Plynuli mesiace tvojho utrpenia, tvojho vlastného nepokoja. Boli mesiace, keď som sa na teba pozerala s nepokojom, nevyslovene-

nými slovami, s dušou, ktorá trpela a perami, ktoré mi toho toľko nedovoľovali povedať. Prečo? Boli sme dve polovice, dve ľudské bytosti, ktoré tvorili jednu dušu. Prisahali sme pred Bohom do smrti. A ak je iba do smrti pred Bohom, kde som teraz ja? V ktorom prostredí? Bola táto bolesť vyššia ako čokoľvek, čo sme kedysi mali? Noci ticha v posteli som rozumela aj bez slov. Ešte stále sa nemôžem pozeráť na ľavú stranu... na to prázdne miesto. Niekedy sama otváram skriňu, v tichosti beriem tvoje veci a dýcham vôňu z nich. Stále ťa cítim... Potom mlčím, plačem, kričala by som. Ach, ako by som len kričala! Vyprázdniť skriňu s tvojimi vecami? Nedokážem! Ešte stále nie som pripravená na tento krok. Nech sú tam, nech tam stoja! Aspoň mám v sebe nejakú falošnú nádej, že si ešte stále tu. Mám otázky, na ktoré nemám odpovede. V hlave mi navždy zostane jeden veľký otáznik. Prečo? Zarmucovala ma tvoja bolesť a mlčala som, aby som neprerušila ticho, ktoré si posledné mesiace nosil so sebou.

Viem, bolelo ťa, že otec miloval nevlastnú dcéru viac než svojho jediného syna. Bolelo ťa to za tvoje dieťa, ktoré pre neho nebolo nič a cudzie dieťa bolo všetkým. Bolelo ťa to, že pije a že sa nestará o vlastného syna, ktorý sa neúspešne snaží dosiahnuť do duše svojho otca. Žiadny majetok, žiadny dom, nič, iba otec. Bolelo ťa, že sa netešili z nášho šťastia, keď sa narodil Janko, krst a slová, že ich „nezaujíma ten malý“. Bolelo ťa to, že vlastná mať od teba odvracala hlavu, keď si išiel ulicou, a že ťa vlastný otec nepoznal. Boleli ťa slová ľudí, ktorí hovorili o Klementíne to, čo si nevedel. Bolelo ťa to, že ti vzala všetko, a že sa za to vôbec nehanbila. Bolelo ťa to, že si sa od druhých dozvedel o nespravodlivosti. Ale, Sebastián, čo ťa najviac zarmútilo? Čo bolo také bolestivé, že slová tvojho otca boli posledné, na ktoré si pomyslel? To, že sa ťa zrieka? To, že nie si jeho syn? Aby si sa o pomoc obrátil na mojich rodičov? Nestáli za to. My sme boli hodní omnoho viac. V hĺbke duše som im v tvojom mene odpustila. Pre vlastný pokoj a budúcnosť našich detí sa musím posunúť ďalej. Vieš, oni sú ľudia, ktorých prekonalo ich vlastné ego a takýto ľudia neakceptujú svoju vinu, ale sú im na vine iní. V tomto prípade som to ja. Vieš, tvoj otec mi po tvojej smrti povedal, že ak by som bola správna žena, bol by si teraz tu. Mlčala som. Viem, že to tak nie je. Ako málo vie o všetkom? Prichádzajú ti na hrob a zdá sa,

že tak upokojujú svoje svedomie. Ja si každú noc líham s čistím svedomím a prebúdzam sa s pokojnou dušou, a to je pre človeka najdôležitejšie. Vlastný pokoj.

Tvojho otca by som sa opýtala, či má tiež pokoj? Matka za tebou prichádza každý deň, možno to vidíš z neba, lebo verím, že ty teraz vidíš všetko. Ty ich predsa poznáš omnoho lepšie než ja. Príde a plače, ak sú ľudia v blízkosti, ak nie sú, mlčí. Kde si teraz, aby od teba odvrátila hlavu? Nie je to naša vina. Všetci okolo nás sa trochu usilovali. Verím, že ich to bolí a verím, že to pre nich nie je ľahké, ale je mi to jedno. Toho, ktorého som milovala, mi vzali. Zničili teba, mňa, nás. Moje deti už nemajú otca a je na mne, aby som ich vychovala sama. Pomôžeš mi, viem to! Stále dôverujem Bohu a tebe. Nechcem, aby trpeli. Nevieť, ako zvládnem každé narodeniny, prvé úspechy, prvé lásky, prvé sklamania, stužkovú, sobáš a všetko bez teba. Ako ich upokojím, keď im budeš chýbať v každom okamihu? Ako to všetko zvládnem sama? Potrebujem silu leva, aby som sa s tým vyrovnala. Aj ja prichádzam každý deň, ale tak, aby ma nikto nevidel. Aby nevideli môj ziaľ a nepočuli môj nárek, keď sa približujem ku krížu s tvojím menom. Skloním hlavu a pomodlím sa. Viem, že si stále s nami. Viem, že budeš s nami v každom dôležitom okamihu. Koľko hnevu, koľko bolesti! Keď sa otočím, nikde nikoho. Duša prázdna. Sľubujem ti, že ťa počas života nebudem veľmi spomínať. Zanechám si na teba svoju tichú spomienku. Aj keď si bude každý myslieť, že som na teba zabudla, ty jediný s Bohom budete vedieť, že na teba myslím každý deň. Aj o tridsať rokov ma to bude bolieť rovnako ako teraz, ibaže si budem musieť zvyknúť žiť s tou bolesťou. Sľubujem ti, že budem vo všetkom úspešná. Vrátim sa a dostanem sa zo všetkého. Jedno ráno odídem preč, ďaleko odtiaľto. Ďaleko od všetkých. Urobím všetko preto, aby boli deti šťastné, pretože im zostalo to jediné. Len aby som sa dostala z tohto pekla, v ktorom som práve teraz. Aby som zabudla na to, že mi až zúfalo chýbaš, keď sa zobudím, uvedomujúc si, že je všetkému koniec. Musím ťa nechať odísť. A ty ma pustiš. Ešte nie. Ešte nie som pripravená, aby si naozaj odišiel.“

Kufre

Dvor

01. 12. 2015

Mirka sedela na schodisku svojho domu, bledá a zahľadená na tri kufre v predsieni. V hĺbke seba rozmýšľala, či niečo nezabudla, kým sa jej myšlienky otáčali na druhú stranu. Nie všetky ženy to dokázali samé. Každá sa musela aspoň trochu spoliehať na rodičov alebo manžela. V jej prípade to tak nebolo. Mohla, ale pomyslela na to, ako cez noc zostala bez neho a ako by cez noc mohla zostať aj bez tých, ktorí jej pomáhali. Nie, musela to dokázať sama. Šťastní ľudia hovorili jej, nešťastnej, že ju dokážu pochopiť. Rady o tom, ako byť rodičom, jej dávali tí, ktorí boli spolu. Hovorili jej, ako má žiť a nechápali, že sa znovu zrodila s tým istým rozumom. O porozumení hovorili tí, ktorí nič nestratili. Keď človek odíde s myšlienkami a srdcom, márna je prítomnosť tela. Spomínala si na roky života v tomto dome, na uplynulé nešťastné roky prázdnoty. Bolo zvláštne, mať v jednom okamihu okolo seba celý svet a v druhom všetko stratiť. Viac bolesti ako šťastia v priebehu týchto niekoľkých rokov a Sebastiánova smrť na ňu vplývali, aby rozmýšľala o zmene. Ako nejaká dávna kliatba, ktorá ju ťahala a neúnavne vyčerpávala každý deň, ktorý uplynul bez neho. Boli aj pekné dni, ale všetky dokopy by sa dali spočítať na prstoch. Posledné roky obklopovala smrť jej blízkych osôb. Pozerala sa, ako odchádzajú a pochopila, ako veľmi vzácne sú spomienky na nich a tiež bolestivé, pretože práve to jediné zostáva. Ak by sa človek reálne opýtal, čo je vlastne šťastie, akú odpoveď by dostal?

Podľa Mirky definícia šťastia neexistovala. Ak by sa ľudia pozreli a zamysleli sa nad svojimi životmi, koľkí by povedali: „Ja som naozaj šťastná osoba.“ Šťastie existuje, ale je momentálne. Ani jeden človek nemôže byť skutočne šťastný v každej sekunde svojho života. To je ozaj zriedkavosť. Ľudia môžu byť šťastní v určitých momentoch života. Tie momenty sú pozitívnou stránkou ich samotných a dávajú im silu pre každý nasledovný krok. Iné okamihy, pri ktorých si uvedomia, ako veľmi sú silní, sú momenty zúfalstva a bolesti. Musia prijať veci také, aké sú, pričom by možno mohli od nejakých situácií aj my sami upustiť. Výber je vždy na každom.

V akomkoľvek nešťastí existuje nejaká nádej a koniec každého momentu šťastia.

Každý si sám vyberá svoje rozhodnutia, ktoré skôr či neskôr aspoň trochu ľutuje, alebo sa zamyslí, či to predsa len mohlo byť inak. Nemohlo, lebo v tom okamihu to bolo práve to, čo chcel. Ide o školu života, tú najťažšiu, a tá ľudí učí každý deň. Mirka bola mladá a celý svet mala pred sebou. Možno nejaké veci neurobí správne, ale pôjde o jej rozhodnutia... Spadne a zodvihne sa. Treba žiť a užívať si momenty šťastia, lebo to jediné sa na konci počíta. Život ju veľmi vytráпил a ešte ju trápi, ale keď človek prijme veci reálne také, aké sú a pochopí, že z tej kože nemôže von, stáva sa silným, nedotknuteľným. Až takým silným, že ho nič viac nedokáže zlomiť. Ľudia, ktorí človeka obklopujú, ho dnes - zajtra môžu opustiť, zmenia sa bez dôvodu a stanú sa pre neho cudzincami, zmiznú z jeho života. Alebo mu ako odmenu za jeho snahu zabodnú nôž do chrbta. To je to, čo musí každý prijať. Ľudí a ich logiku, ktorá nikdy nebude zrozumiteľná.

Mirka sa roky pokúšala pochopiť, čo je to s ľuďmi, ktorí sú dnes takí blízki a už zajtra takí vzdialení. Kráčajúc životom stretala osoby s rôznymi vlastnosťami, ktoré ju bezdôvodne zranili a ponížili. Dospela k záveru, že také osoby stoja niekde nižšie. Jednoducho sú takí. To je jediná odpoveď. Bola ešte dievča, keď sa učila, čo je to láska a slušné správanie. Vyrastala v čase, keď bolo hanbou ukazovať na internete svoje polonahé fotky a byť na to pyšný. V súčasnosti to dievčatá robia oveľa otvorenejšie a o morálke vedia veľmi málo. Myslia si, že ak uverejnia niektorú svoju fotku na Facebooku alebo Instagrame a dostanú veľa lajkov, je to úspech. Myslia si, že majú popularitu, že sú jedinečné, pekné a príťažlivé. Kde je tá intímna kráska, ak ju všetci vidia? Realita je taká, že ani jeden chlap nebude chcieť byť s takou ženou viac ako na jednu noc a ešte menej si ju doviest' domov pred svojich rodičov. Každý z nich chce od ženy tri veci: aby bola dáma pred svetom, usilovná v domácnosti a štetka v posteli. Sebastián bol pre Mirku niekto iný. Dôverná osoba, kamarát. Poznal všetky jej tajomstvá a ona poznala tie jeho. Bol človek, ktorého bolo také ľahké milovať, a s ktorým sa videla v budúcnosti. A hľa, tá budúcnosť sa o desať rokov neskôr skončila smutne a ona zostala bohatšia o dve duše a o jednu chudobnejšia. Rozhodnutie

odísť a zmeniť svoj život bolo v tom okamihu naozaj potrebné. Nemohla už viac žiť v Báčskom Petrovci, kde bola minulosť príliš bolestivá. Pozerajúc sa na svoje deti, musela urobiť neistý krok. Samej seba sa pýtala, či bude ešte niekedy milovať a ak sa do niekoho opäť zamiluje, bude to bolieť rovnako?

Krik

Náš dom

10. 01. 2014

Ten deň, 10. januára, bol obyčajný ako každý iný, ale so spomienkou na tú noc bude pravdepodobne aj umierať. Ráno začalo bežne, dvoma šálkami kávy na stole a ranným tichom. Len v Sebastiánových prenikavých očiach boli neúnavný smútok a vyčerpanosť. Keďže každé ráno pri káve mali dohodu ohľadom rozdelenia povinností, povedala mu, že ten deň strávi u sestry. V poslednej dobe z neho cítila odstup a chcela, aby si trochu oddýchol. S deťmi bola u sestry celé popoludnie. Pri návrate pocítila v chrbte silný vietor a ako sa približovala k domu, akoby všetkou svojou silou fúkal stále silnejšie a silnejšie. Ako v ten deň, keď sa vracala od lekára, zvestovať Sebastiánovi peknú správu, že očakávajú Janka.

Keď vyšla pieseň od Guns N' Roses – November Rain, ako malá ju obdivovala, cítila k nej nejakú silnú emóciu a naviazanosť na ňu. V deň ich svadby pršalo, blýskalo sa rovnako ako aj v tej piesni. Otvorila dvere, teplý vzduch ju udrel do tváre a do nozdier jej prenikla vôňa sviežej uvarenej kávy. Sebastián sedel na posteli a smial sa na rozradostenom Jankovi, ktorý mával nohami a rukami od šťastia, že ho vidí. Vzal ho do náručia, zatiaľ čo ona si, ponáhľajúc sa, vyzliekla bundu, obula papuče a pobožkala ho.

„Čo si robil? Oddychoval si?“ opýtala sa ho.

„Že oddychoval. Celý deň rozmýšľam, ako prevliecť tie káble cez dom, aby som vyriešil to svetlo na povale!“

Vzal papier do rúk a snažil sa jej to vysvetliť, aj keď dobre vedel, že sa do toho ani trochu nerozumie. Nevadí, počúvala ho ako učiteľa fyziky, ktorý jej rozprával o všetkých pre ňu nezrozumiteľných definíciách.

„Vieš, ja toto môžem, ale neviem to urobiť sám. Poznám jednu osobu, ktorá by mi s tým mohla pomôcť,“ smutne sa na ňu pozrel.

„Starý,“ onemela. „Sebastián, prosím ťa! Zase sa vraciame k tomu istému. Dokedy sa plánuješ ponížovať? Nechcem od neho pomoc. Najmenej si želám, aby on musel urobiť niečo pre nás. Ak by chcel, už dávno by zostal a všetko by bolo inak,“ skryla nahnevaný pohľad.

V izbe nastalo ticho.

„Trápi ma to, Mirka.“

„Čo ťa trápi, Sebastián?“ opýtala sa ho stále nahnevane.

„V poslednom čase sa necítim dobre.“

„Hej, veď ty sa necítiš dobre už dlhší čas, vidím to na tebe.“

„Trápi ma to, Mirka. Myslíš, že mne je ľahko? Pred dvomi dňami, keď si ma počula vojsť do dvora a videla si ma sedieť na terase, stretol som svojho otca. Vieš, smutné je, keď ťa vlastný otec nechce pozdraviť na ulici. Volal som za ním, ignoroval ma. Matka prešla popri mne a otočila hlavu, ako keby som bol najhorší na svete. Videli to aj iní ľudia, nie iba ja. Dom som zrenovoval pre nás dvoch, myslel som si, že tam môžeme byť šťastní, ale s takými rodičmi je to nemožné. Celé detstvo som sa pozeral, ako sa otec snaží okolo Klementíny, aby necítila ten rozdiel, že nám nie je obom otec. Vo všetkej tej snahe, zdá sa, zabudol, že má svojho syna. Dnes sa ona nasťahovala do nášho domu. Všetko, čo som urobil, všetko mi vzala. Ten deň, keď sme z domu, odchádzali, ty si už vtedy vedela, čo má v úmysle a že bude chcieť všetko pre seba. Už vtedy si ju prečítala, ja nie. Nie, lebo som veril, že v nej existuje aspoň nejaká odrobinka dobrého, a že na konci nebude taká sebecká, aby sa tam nasťahovala. Urobila to a ani sa neopýtala, či súhlasím. Aká drzosť, pomyslel som si, ale bol som ticho. Myslel som si, že sa za nejaký čas vráti manželovi. Zostala. Rozišla sa s ním a ja som si myslel, že je on vinný. Všetkých nás presviedčala o jeho podvodoch a realita bola vlastne celkom iná. Dnes to už viem. Ona je na vine, ona je zlá, Boh nech jej odpustí, lebo ja nemôžem. Toľko zlého za chrbtom urobiť a ani v jednom okamihu necítiť pokánie. Všetci naokolo o tom rozprávajú, všetci to vidia. Aj tá služba, ani jeden týždeň neprejde, aby sa nevyškýtol nejaký problém. Babku do hrobu vložili, od smútku zomrela v dome dôchodcov. Matka babke hovorila, že je špina, o tebe hovorí to najhoršie, nenávidí ťa. Čo je to za osobu, ktorá o vlastnej materi povie, že je špina? A ty si tá, ktorá babke ako posledná vodu a jedlo podala. Ty si tá, ktorá jej porodila dve prekrásne vnúčatá, ktorými by sa mala pýšiť. Ty si tá, s ktorou som sa rozhodol zostať a budovať rodinu...“

Povedala mu, aby na to zabudol, aby o tom nerozmýšľal, pričom oči mala plné slz.

Pokračoval.

„Nikdy mi nebude jasné, ako sa môže niekto takto správať k vlastnému dieťaťu. Ja by som pre týchto dvoch aj vraždil. Možno je Klementína matkina dcéra a Klementínin syn jej vnuk, ale môjmu otcovi je ona nikto a nič, a to dieťa nie je, ani nikdy nebude jeho vnukom. Nie som ideálny, ale nie som ani zlý a tí, ktorí ma poznajú, vedia, aký som v duši. Ona taká nie je, ani nikdy nebude. Zapamätaj si to. Prečo ja nemám, čo má ona? Jedného dňa, keď sa rodičia pomínú, zostane sama. A nemyslím tú samotu, keď sa ti chrptom otčia blízki priatelia. Tá samota bude v jej vnútri pre to, aká je. Želám jej, aby mala v živote peňazí, lebo to je jediné, čo miluje a vďaka čomu je šťastná. Ako sa môže otec ani len nepozrieť na svojho jediného syna a dve vnúčatá? Keď som išiel domov po rebrík, dobre že ma na ulici nepočkal a len, aby som čím skôr odišiel. Tak nepríjemne som sa cítil, že sa to nedá ani opísať. Ani rozprávať sa nechcel. Oba ja sme vedeli, že nesmel pre starú. To už teraz nie je podstatné. Ja by som to sebe nikdy nedovolil. Mať jedného syna a byť zbabelcom. Ale alkohol s človekom stvára divy. Čo očakávať od takého otca? Opilca. Hladina cukru mi v poslednom čase klesá od stresu. Chrbát ma neskutočne bolí a potím sa.“

Povedala mu, že ona to všetko vie a že to nič nie je. Možno si to mal predsa trochu rozmyslieť. Opýtal sa, čo a o čom mal premýšľať. Oni ho vyhnali, vari na to zabudla?

Rozmýšľal, že ak to niekedy dokáže, odpustí iba otcovi. Želal si, aby ony dve nikdy nevčkročili do jeho dvora. Otcovi vyčítal všetko. Ak ho to bude mrziť, nech príde a nech vojde do domu. Mirka vstala a vošla do spálne. Nedokázala Sebastiána viac počúvať, lebo to bol ich každodenný rozhovor. Jeho myšlienky a ignorovanie od rodičov. Zostal s deťmi v izbe. Ona zatiaľ pripravovala Jankovi veci na kúpanie. Keďže v tom čase ešte dojčila, zaspával okolo ôsmej večer. Sebastián ju poprosil o láskavosť. Musel ísť do práce ešte niečo skontrolovať. Ona mala pohľadať prístroj na meranie hladiny cukru a potom zájsť do lekárne po ihly. Keď prišla domov, mohlo byť tak po siedmej večer, Maja s Jankom sedeli v spálni a rozprávali sa. Sebastián si práve bral bundu a obliekal si ju. Videla na ňom, že je veľmi nahnevany, aj keď uhýbal pohľadom. Opýtala sa ho, čo sa deje. Povedal, že telefonoval svojim rodičom a že sa v jeho vlastnom

dome ozvalo v telefóne cudzie dieťa. Hneď po detskom hlase prehovorila Klementína a len čo začula, že volá on, zložila. Kto mu môže zakázať, aby sa rozprával s vlastným otcom? Cudzie dieťa? Nejaká cudzia dcéra? Bol podráždený a v tej podráždenosti vyhlásil, že tam pôjde a že otca zabije. Snažila sa ho upokojiť, hovoriac mu, aby si dal dole bundu, nech sa neháda a že taký nahnevaný nikam nepôjde. Vzala do rúk telefón a on z peňaženky vytiahol peniaze. Odšiel po cigarety. Tri týždne nefajčil a pokúšal sa prestať. Toto ho zlomilo. Nechcela nič povedať, lebo videla, že mu práve to chýba. Neustále sa snažila dovolať sa jeho rodičom, aby predišla nepríjemnej situácii, ak by za nimi Sebastián predsa len išiel. Telefón len zvonil a zvonil...

Sebastián vošiel dovnútra a mykol ramenami naznačujúc, že aj tak nezodvihnú. Mlčky sa na ňu díval, chodil naokolo a znervózňoval aj ju, zatiaľ čo sa pokúšala dovolať sa jeho otcovi.

„Haló!“ začula zrazu hlas z druhej strany.

„Sebastián, otec to zdvihol!“ podala mu telefón.

Stál s ním v ruke a pozdravil otca normálnym tónom.

„Ahoj, otec, tu je tvoj syn. Volám ti, pretože potrebujem tvoju pomoc,“ vyslovil a zrazu sa zastavil a zbledol. Videla, ako mu skamenela tvár, kým sa na ňu pozeral. Prerušil hovor a telefón zložil.

„Predstav si, čo mi povedal! Povedal: 'Už na toto číslo nevolaj, ty viac nie si môj syn. A ohľadom pomoci sa obráť na ženiných rodičov.'“

Ani len nepočkal, nepustil ho k slovu, aby sa dozvedel, čo od neho Sebastián chcel. Myslel si, že bude žiadať peniaze a rovno mu zložil.

Sebastián vstal, ale pred odchodom ju ešte požiadal, aby zavolala rodičom a porozprávala im, ako sa k nemu otec zachoval, ako k poslednej spodine. Zostala v izbe sama s vlastnými myšlienkami a vydesená. Ako je možné, že niekto dokáže byť takýto voči vlastnému dieťaťu? V tom okamihu pocítila veľké znepokojenie. Správať sa tak odporne voči nej, ktorá sa na to iba pozerala, to ju veľmi bolelo. Ako si Sebastián žiadal, tak aj urobila, zatelefonovala svojim rodičom. Neprekvapilo ju, že jej matka vytušila, čo sa stalo. Dokonca sa jej spýtala, prečo Sebastián rodičom vôbec volal.

Bola nahnevaná a trochu sklamaná, lebo vedela, že mama má

pravdu. Sebastián o pár minút vošiel do miestnosti a s kamennou tvárou sa usadil do kresla. Videla na ňom, že sa ho to veľmi dotklo. Jeho tvár nadobudla akýsi podivný výraz. Mlčal, pretože nevedel, čo by mal na celú situáciu povedať.

Tichým chrapľavým hlasom sa spýtal, či budú kúpať Janka.

„Mali by sme si pohovoriť o tom, čo sa stalo?“ opýtala sa ho. Odvetil, že už nie je o čom hovoriť. Príbeh sa skončil. V hlase mu zneli hnev a zranenie.

Vstala, aby pripravila veci na kúpanie, Sebastián opäť vyšiel von. Večerný rituál znova začal. Vzala Janka do náručia a odniesla ho do kúpeľne. Rozmýšľala nad tým, ako ďaleko dokáže zájsť ľudská zloba. Maja čakala vo svojej izbe a pripravovala pre svojho brata osušku, púder, krém a plienku.

Po kúpaní chcela Mirka synčeka zabaliť, ale keď sa otočila, stál za nimi Sebastián s už pripravenou osuškou. Zobral Janka do náručia a bozkávajúc ho štekli. Preniesol ho do miestnosti a položil na posteľ. Medzitým sa prihovoriť dcére.

„Vieš, Maja, tvoj starý otec a môj otec mi dnes povedal, že o nás nechce nič vedieť. Aby sme sa s prosbou o pomoc obrátili na babičku a dedka. Vidíš, nechcel vidieť ani tvojho brata, ktorého si si ty toľko žiadala, a ktorého sme ti dali. Z princípu, ako som ťa učil, si preto neželám, aby si k nemu ešte niekedy išla,“ povedal jej, zatiaľ čo oči sa mu plnili slzami.

„Tato, milujem ťa najviac na svete,“ odvetila Maja a objala ho.

„Môžem sa ťa niečo opýtať? Ale sľúb mi, že to splníš,“ dodal pokojne, ale zranene.

„Splním, tatušo!“ Takto ho svojim milým hlasom oslovovala vždy.

„Vždy poslúchaj mamu a staraj sa o svojho brata. Sľúb mi to. Nech sa stane čokoľvek, oni sú ti vždy prví.“

„Budem poslúchať a vždy sa budem starať,“ povedala Maja ticho.

„Teba a brata nesmie nikdy nič rozlúčiť, on je to, čo si si vždy priala. Pamätáš si, keď ho mama nosila v bruchu, keď sme išli od doktora? Keď si skákala od šťastia a kričala: 'Brat! Bude to brat!'" zasmial sa so slzami v očiach. „To si si priala a Boh ti to dal. Teraz si ho chráň, dobre si ho chráň.“

Mirka vzala Janka do náručia. Sebastián vstal a pobožkal ju na čelo. Potom jej pozrel do očí.

„Milujem ťa, vieš to?“

„Ja viem, Sebastián, tiež ťa ľúbim.“ Len čo to vyslovila, pobožkal ju a o chvíľu sa vzdialil.

Cítila jeho nepokoj, bolesť a utrpenie ako vždy, keď mu ublížili.

„Čo sa to s tebou deje? Prečo plačeš?“ opýtala sa ho vystrašene.

„Neplačem, čo ti je? Choď nadojčiť a uspať Janka. Maja nech zostane pri vás. Ja vypnem svetlá v garáži a keď deti zaspia, dáme si kávu a porozprávame sa o tom.“

„Dobre a, prosím ťa, na tamtých už nemysli,“ povedala upokojujúco a chytila ho za ruku. Vytiahol svoju dlaň a vyšiel von. Mirka položila Janka na posteľ, Maja si ľahla vedľa nej. Z rádia hrala tichá hudba. Ležala a čakala, že deti rýchlo zaspia. Myslela na čas, ktorý prežili v tom dome, na to dobré aj zlé. Ako mohli byť Sebastiánovi rodičia po tom všetkom takí krutí a chladní. Nerozumela, odkiaľ sa v nich zrazu nabrala taká nenávisť a hnev. Nebola si vedomá ako a pri premýšľaní zaspala. Strhla sa, počula, ako ich pes neustále šteká. Pozrela na deti, spali. Miernym krokom, na prstoch, vyšla z izby. Prechádzala popri okne, keď ju zmiatlo svetlo v garáži. Trochu nahnevane si pomyslela, že práve preto pes tak šteká. Vyšla na dvor, ani sa na neho nepozrela.

„Sebastián, kde si? Prečo svieti svetlo v garáži?“ nahnevane zakričala. Nikde ho nevidela, a tak zamierila k bráne.

„Si na ulici?“ Otvorila bránu, no ani tam nikto nebol. Oblial ju strach a akýsi zvláštny pocit. Volala na Sebastiáná, ale neodpovedal jej. To sa na neho nepodobalo. „Sebastián, kde si, preboha?“

Otočila sa k psovi, ktorý po celý čas štekal a okríkla ho. „No tak, upokoj sa, prosím ťa!“ Pristúpila k nemu, aby sa ho pokúsila pohladkať a utíšiť ho. V tom okamihu jej pohľad padol na šopu, na ktorú neustále skákal. Naklonila sa a pozrela na to miesto. Scéna bola desivá. Na zemi ležala spadnutá stolička a nad ňou visel tieň. Začala vydesene kričať. Tak silno, ako jej to hlas dovolil.

„Prosím vás, pomôžte mi!“ volala do nemoty zúfalo. Vyšla na ulicu a kričala z celého hrdla ako blázon. Nikto ju nepočul. Vzala telefón, ale v istom okamihu zabudla na všetky čísla. Stlačila opakovanú voľbu a zavolala svojej mame. Nemala hlas.

'Prosím, poďte sem!' volala naprázdno.

„Kto je to?“ pýtala sa jej matka.

„Prosím, príd'te, prosím vás, prosím!“ sotva zamrmlala.

„Ale kto je to? Jasna, si to ty? Gabriela? Mirka? Ktorá to ste? Kto volá?“

„Mama, príd'te, prosím vás!“

V tom okamihu otvorila bránu suseda.

„Susedka, čo sa deje? Prečo kričíš?“

Mirka v strachu a šoku ukázala na šopu.

„Tam je, prosím ťa, pomôž mi. Nerozumiem, nerozumiem,“ sotva vyslovila. Pozrela na susedu, ktorá sa tam vybrala.

„Idem zavolať políciu a záchranku.“

„Prosím ťa, čo je tam? Prosím...“ plakala vystrašená a zmätená Mirka.

„Mirka, obesil sa, už je mŕtvy.“

S telefónom v ruke spadla na kolená, od šoku ani nevedela, kde je a čo sa deje. Kde sú všetci? Potrebovala ich, ale v tom okamihu tam nikto nebol. Zvonil telefón, na druhej strane začula svoju sestru Jasnu.

Nemohla jej nič povedať, hlas mala zviazaný. Mlčala minútu, dve až sa napokon zmohla iba na zakričanie: „Príd'te sem, prosím vás...“ Počula Jasnu, ako hovorí: „Zdenko, bež tam, niečo nesedí, bež.“ Mirka zložila telefón, sadla si na betón, akoby zakliata, sama a bezmocná v obrovskom strachu. Zdenko otvoril bránu.

„Mirka naša, čo sa deje?“

„Zdenko,“ zdvihla hlavu a ukázala na šopu.

„Je mŕtvy,“ začula po chvíli jeho slová.

„Nie, prosím ťa, nie, pomôž mu, zlož ho, daj ho dolu, prosím ťa, prosím.“

Prišli otec s mamou.

„Otec, prosím ťa, pomôž mu, otecko, zlož ho, prosím. Všetkých vás prosím, zložte ho, dajte ho dolu.“ Bezmocne si kľakla na kolená a všetkých ich prosila, aby ho oživil.

„Mirka moja, upokoj sa.“ Otec predĺžil krok, aby ju objal a pocítil, ako sa trasie.

„Otec, prečo, otec? Nie! Prosím vás všetkých, pomôžte mi.“ Druhýkrát v živote videla svojho otca plakať. Dvíhal ju zo zeme

a objímal, zatiaľ čo ona kričala od bolesti. V tom okamihu ju určite počula polovica Báčskeho Petrovca.

„Mirka moja, nikomu neželám zle. No za to, čo sa stalo, si to zaslužia. Muselo k tomu dôjsť?“ vyslovil otec so slzami v očiach. Niesol v sebe obrovský hnev.

„Otec, prosím ťa... Nech žije.“ Mirka znovu padla na kolená, zatiaľ čo on ju, v tom okamihu bezmocný, objímal a plakal.

„Mirka naša, je už dlho mŕtvy,“ povedal Zdenko smutným hlasom.

„Nie, to nie je pravda!“

V hneve vzala telefón a zavolala Sebastiánovým rodičom. Zodvihol to jeho otec.

„Dúfam, že ti je svedomie pokojné, syn sa ti obesil!“ zložila.

Ani sama nevedela, čo ju k tomu donútilo, ale cítila v sebe obrovský hnev. Praskala a zdalo sa jej, že sa zblázni od bezmocnosti.

Zrazu na ulici stálo plno ľudí, brána bola otvorená a ona, živá mŕtvoľa, vstala zo zeme a vošla do spálne. Maja držala Janka v náručí.

„Mami, kde je otecko?“ spýtala sa vydeseným detským hlasom.

Mirka ich prebudila svojím krikom. A Majka, anjel malý, vystrašená vzala svojho brata do náručia a pokúšala sa ho upokojiť, kým plakal. Čo mala dieťaťu povedať? Aby držalo hubu? Aby mlčalo? Sadla si na posteľ a znehybnela. Mala pocit, že je zamknutá v bielej miestnosti bez akýchkoľvek dvier a okien. Nikto nevie, čo je tma, kým sa nenachádza v miestnosti, kde nie je svetlo. A tak sedela na posteli bez možného východiska. Tak sa cítila. Jej mama si sadla vedľa nej. Cítila ju, počula, ako upokojuje deti, ale nevnímala ju.

„Mama, prečo sa obesil? Mama, prečo to urobil? Mama, prečo?“ prerušila ju zrazu otázkami.

Mama ju objala, ale Mirka necítila pokoj. Slzy jej stekali po lícach, necítila nič. Nebola si vedomá toho, čo sa deje. Pred domom stáli ľudia, vo dvore polícia. Ostala sama. Hrôza, ktorú v tej chvíli pocítila, bola neopísateľná. Sedela nehybne a dívala sa na jeden bod pred sebou.

„Čo sa stalo? Prečo sa to stalo práve mne? Kde som? Ó, Bože, prosím ťa, nech snívam. Zbud' ma z tohto škaredého sna. Nedovoľ, aby toto bola skutočnosť. Mama, on spáchal samovraždu? Mama,